



De KRAV-märkta räkorna har landats

– KRAV är ett märke på räklådan som man kan lita på, säger Charles Olsson som tillsammans med brodern Robert är först med att fiska KRAV-märkta räkor.

De bor i Grebbestad och fiskar i Koster-Väderöfjorden där räkfiske har på-

gått sedan början av 1900-talet. Området är unikt med en stor mångfald av arter och därför finns det redan stränga statliga bestämmelser för hur fisket ska gå till. Det blev därför ingen stor omställning när Charles och Robert började med KRAV-märkt fiske.

Trålen var redan utformad så att den i stort sett bara får upp de räkor man vill ha utan bifångst, och beståndet håller för fisket. Bröderna fiskar redan på ett skonsamt sätt, men med KRAV-märket kan de visa det.

Några ord



Utvecklingen på informationsområdet går oerhört snabbt just nu. Ny teknik ger oss nya möjligheter att kommunicera med varandra. Många av er använder Internet dagligen och har sedan länge efterfrågat ett enklare sätt att skicka in uppgifter även till KRAV. Lugn, det är på väg...

Sedan över ett år tillbaka håller vi på att bygga ett system som skall bli så kundvänligt och enkelt som möjligt att använda. Redan nu kan förädlingsföretagen använda hemsidan för att lämna uppgifter om försäljningsvärden. Snart kommer vi också ha möjlighet att ta emot produktanmälningar samma väg. Ett än större steg kommer nästa år när vi öppnar vår hemsida för alla lantbrukare.

I denna "elektroniska" värld blir mötet med människor än viktigare, och det ska vi värna om. Våra kontrollbesök kommer alltid att vara grunden i våran verksamhet, och de kan inte ersättas.

Läs mer om e-kontoret på sista sidan.

Eva-Lena Rådberg
Avdelningschef, lantbruk

Redaktör: Solweig Wall Ellström
solweig.wall.ellstrom@krav.se
Tel: 018-10 13 20
Formgivning: José Barrios Lancellotti
Ansvarig utgivare: Jessica Elgenstierna
Utgiven av KRAV, Box 1940
751 49 Uppsala
Tel: 018-10 02 90
e-post: info@krav.se - webb: www.krav.se

Papper: Munken Lynx
Repro och tryck: Grafiska Punkten, Växjö



Vinterpromenad för mjölkkor

Att komma ut och röra på sig är trevligt och nyttigt, men en blåsig och regnig novemberdag är det skönt att komma in igen efter någon timme. Det tycker såväl människor som kor.

På vintern står många mjölkkor uppbundna inne i ladugården. Hur de ska kunna rastas har JTI (Institutet för Jordbruks- och miljöteknik) undersökt. KRAV Aktuellt frågade forskaren Kristina Lindgren hur man gör med små resurser.

– Rasta dem ett par timmar om dagen i en hage, svarar hon.

Kladdigt

Men det är inte bara att öppna dörren. Då lyfter korna på svansen och gödslar alldeles utanför. Där blir det kladdigt och otrevligt för korna som blir smutsiga och det i sin tur är ohygieniskt vid mjölkningen.

Det gäller alltså att planera.

– Normalt blir det mer gödsel och upptrampat alldeles utanför ladugården och det hela är svårt att klara utan att hårdgöra den ytan och samla upp gödseln, säger Kristina Lindgren. Helst ska man locka djuren att gödsla där de står innan de går ut. Kristina Lindgren berättar om erfarenheterna från sin studie.

– 95 procent av gödseln hamnade inne i ladugården, men då visste korna vad det handlade om.

Efter mjölkningen vilade de och sedan kom ljuden som gjorde att de förstod att de strax skulle få gå ut. Då reste de sig och kor gödslar gärna just när de reser sig eller när det händer något nytt.

Det gäller också att få så lite gödsel som möjligt längs vägen ut till hagen.

– Försök få korna att gå lugnt och

fint utan avbrott, säger Kristina Lindgren. Blir det stockningar är det lätt gjort att de börjar gödsla. Om underlaget är fast med en mjuk ytbeläggning så går korna villigt. Grus eller småsten på ett hårt underlag kan däremot ge skador på klövens sula och få korna att tveka.

Undvik läckage

Mycket gödsel på en liten yta kan orsaka läckage till omgivande vattendrag och till grundvattnet. Hur stor hagen minst behöver vara har Kristina Lindgren beräknat. Vid minimal rastning en timme två gånger per vecka behövs 2 500 kvadratmeter för 29 kor förutsatt att de utnyttjar hela hagen så att gödseln sprids relativt jämnt. Korna får inte utfodras ute och marken ska vara bevuxen.

Kan alla kor gå ut?

– Nej, släpp inte ut nykalvade kor på hala betonggolv eller isbelagd mark. De kan fläka sig.

Vid rastning av kor gäller det också att tänka på säkerheten. Kristina Lindgren rekommenderar vägghängda rejäla grindar inne i ladugården som styr hur djuren ska gå. Det spar också arbete.

Ett problem som inte är löst är dagens manuella bindslen som kräver många ryggböjningar och medför risk att skadas av ivriga djur. JTI hoppas få pengar för att ta fram halvautomatiska bindslen.

SOLWEIG WALL ELLSTRÖM



Foto: Kristina Lindgren

Om rastning av kor

Vad säger KRAVs regler?

Alla djur ska kunna röra sig fritt, men i byggnader som existerade den 24 augusti 2000 får nötkreatur som är över 20 månader stå bundna under stallperioden om de har tillgång till regelbunden rastning. Tills vidare räcker det att utevistelseperioden är maximalt lång, men regelbunden motion rekommenderas under stallperioden. Rastningen kan ske ute men även i en loge eller liknande.

EUs förordning

Efter 31 december 2010 ska kor inte vara uppbundna enligt EUs förordning för ekologisk produktion. Undantag görs dock för små besättningar under förutsättning att djuren får motion minst två gånger per vecka hela året. Vad som menas med en liten besättning är ännu inte fastslaget.

För dig som är bonde

Mer information om rastning hittar du i följande skrifter från JTI. De finns att beställa och digitalt på www.jti.slu.se.



Drivningsgator för kor, planering, material, kostnad. Kristina Lindgren, Christel Benfalk. JTI informerar nr 104. 12-sidig lättläst broschyr.

Drivningsgator och rastning av ekologiska uppbundna kor. Underlag, gödselbelastning, renhet och tekniska hjälpmedel. Kristina Lindgren Christel Benfalk. JTI-rapport, Lantbruk och industri 319. 94-sidig rapport.

Du kan också läsa om korastning i Ekolantbruk nr 6 2004.

Nya regler

Under sommaren har du fått en ny gul regelbok i din brevlåda. Den börjar gälla första januari 2005, men innehåller förstås också de regler som trädde i kraft redan första juli i år. Det gäller till exempel kapitlen om livsmedelsförädling (9), butik (15), restaurang och storhushåll (16) samt fiske (19). Någon tryckt version av dessa regler har du inte fått tidigare.

Sedan första juli i år gäller också att generella dispenser ska ses som akuta regeländringar.

Kom ihåg att KRAVs regler revideras två gånger per år och dessutom kan ändras när så behövs exempelvis på grund av ändringar i lagstiftning. Hur ska du då veta vad som gäller? Jo, gå in under Regler på KRAVs webbplats (www.krav.se). Där hittar du ändringar och nyheter och du finner alltid den gällande versionen av reglerna. Och så presenteras förstås nya regler i KRAV Aktuellt.

Så, vad nytt från och med första januari 2005?



Ny fisk i vattenbruk

Regler för abborrartade fiskar och musslor i kapitel 7 om vattenbruk är något helt nytt. Men vi får vänta ett tag innan vi hittar KRAV-märkta musslor i fiskdisken. KRAV tillåter inte djurtester och för närvarande finns inga andra metoder för att säkerställa att musslorna inte innehåller för mycket gift eller bakterier.

Nytt är också att KRAV rekommenderar vattenbruksproducenterna att beakta möjligheten att använda KRAV-godkända vegetabiliska ingredienser i fodret.

Och så flaggas det för kommande miljöförbättringar. År 2009 ska systemen vara så utformade att foderspill undviks i sjöar och hav som är belastade av näringsämnen. Fisken kan till exempel hållas i täta kassar istället för i nätkassar. Då kan vattnet pumpas in och renas innan det pumpas ut igen.

Fortsättning på sidan 4

Slakt

Reglerna för slakt (kapitel 10) ändras i två steg. Nytt för januari 2005 är de förklarande texterna och en inledning som beskriver KRAVs principer och ställningstaganden om slakt. Viktiga områden har också förtydligats och betonats. Det gäller till exempel regleringen av etablerade djurgrupper, transporttid samt väntetid i slakteriet.

I steg två, som föreslås inledas under 2005, kommer revisionen av slaktreglerna bland annat att fokusera på hur slakttransporter generellt ska gå till och på specifika regler för skilda djurslag, till exempel slakt av fjäderfä.

Tydligare om djur

För mjölkkor och amkor i ströbäddssystem samt för lamm höjs kravet på utrymme inomhus. Det är en anpassning till de djurskyddsföreskrifter som gäller för all produktion i Sverige.

I övrigt blir djurreglerna tydligare på några punkter men i praktiken innebär inte det några förändringar. Exempelvis har regeltexten för inköp av djur gjorts tydligare. Men precis som förut ska de djur som köps in för slaktuppfödning vara KRAV-godkända, medan det för avel är möjligt att köpa konventionella djur om KRAV-godkända inte finns att tillgå.

Vad som gäller för andelen konventionellt fodret har också förtydligats. Enligt EUs regler (EEG 2092/91) ska djuren utfodras med 100 procent ekologiskt foder, men fram till och med 24 augusti 2005 finns det undantag från regeln. Beroende på tillgången på ekologiska råvaror kan det datumet komma att ändras liksom listan på vilka konventionella produkter som tillåts.

I övrigt har djurreglerna ändrats enligt följande. Regeln om minst 65 procent spannmål till fjäderfä är borttagen eftersom den inte längre gäller enligt EU-reglerna. Regeltexten om förbud mot genetiskt modifierade organismer är flyttad till 5.5.1 och i bilaga 2 har tabellen om utrymme för slaktfåglar delats upp för respektive djurslag.

Befria åkern från kemis

Bonden behöver en åker stor som en halv fotbollsplan. Åter du konventionell mat besprutas nästan hälften minst tre gånger per år. Omräknat betyder det att för varje hektar åker kan du befria fyra kvadratmeter från kemiska bekämpningsmedel.

Livsmedel som produceras med hjälp av kemiska bekämpningsmedel kan innehålla rester av dem. Faktum är att 43 procent av de 1 770 stickprov som Livsmedelsverket tog på frukt och grönsaker under år 2002 innehöll bekämpningsmedelsrester. I närmare 80 fall var halterna till och med högre än vad som är tillåtet. I vart fjärde prov på spannmål som vete, ris och råg hittades också rester.

Är resterna i maten farliga?

Hur stor restmängd av olika bekämpningsmedel som får finnas i ett livsmedel bestämmer Livsmedelsverket eller EU. Utgångspunkten är tester som i regel görs på djur.

Enligt Livsmedelsverket skulle vi kunna äta betydligt mer bekämpningsmedelsrester än vi gör. Men den bedömningen utgår från de kunskaper som forskarna har nu. Och flera medel som tidigare varit tillåtna har förbjudits när ny forskning visat på risker.

Dricker du bekämpningsmedel?

Kemiska bekämpningsmedel läcker till vårt dricksvatten. I en fjärdedel av de 1 150 dricksvattenprover som togs i Sverige under åren 1985 till 2001 hittades bekämpningsmedel. För hela 18 olika substanser låg halterna vid minst ett tillfälle över gränsen för vad som får finnas i dricksvatten. Bland dem fanns medel som kommer från jordbruket.

De vanligast förekommande substanserna var dock sådana som använts på grusade ytor. De rör sig genom marken och hittas i dricksvattentäkterna trots att medlen varit förbjudna sedan 1990.

Forskarna vet ännu mycket lite om hur kemiska bekämpningsmedel påverkar naturen. De vet att medlen



kan driva iväg med vinden när lantbrukaren sprutar. Via vatten som rinner av från åkern kan de sedan hamna i sjöar och vattendrag. Men hur mycket det rör sig om vet de inte. Det saknas till och med enkla analysmetoder för flera av ämnena.

Vem gynnas av bekämpningen?

Hur bekämpningsmedlen påverkar livet i vattnet kan forskarna ännu bara ana. Exempelvis har docent Per Woin vid Lunds Universitet upptäckt att samspelet mellan vattenlevande organismer kan störas mycket kraftigt av små mängder bekämpningsmedel. Han menar att de ofta förekommande blomningarna av giftiga blågröna alger eventuellt kan ha med bekämpningsmedlen att göra.

ka bekämpningsmedel!

an för att producera din mat för ett år.
av denna yta med kemiska bekämpningsmedel
ör varje dag som du väljer att äta helt ekologiskt
mpningsmedel. (Är du vegetarian blir ytan mindre.)



Foto: Solweig Wall Ellström / KRAV

Den bonde som inte använder ogräsbekämpningsmedel får räkna med att det förutom säd också växer en del blommor på åkern. Det gör att skördarna blir lägre, men det är till gagn för bin och andra insekter som får fler blommor att besöka. I sin tur gynnar det insektsätarna, till exempel fåglar.

Fräscht och gott

Genom att välja ekologisk mat får du själv en mer aptitlig måltid bestående av ingredienser som inte har besprutats kemiskt. Du bidrar också till ett fräschare dricksvatten. Kanske blir det färre giftalger i badviken och kanske får du också höra fler lärkor.

Utdrag ur: Teman ur KRAVmärkt
– Många skäl att välja ekologisk mat

SOLWEIG WALL ELLSTRÖM

Den kemiska bekämpningen ökar

Idag kör bönderna en extra vända med sprutan jämfört med för 10 år sedan. I tidningen Ekologiskt lantbruk har Peter Einarsson räknat ut att de grödor som behandlades med kemiska medel år 2003 fick 3,5 doser jämfört med bara 2,1 doser 1993. Beräkningarna bygger på Statistiska Centralbyråns försäljningsstatistik. Trenden är tydlig över en flerårsperiod även om 2003 års extra höga siffror kan bero på uppköp inför kommande år. Medlen för att ta bort ogräs står för praktiskt taget hela ökningen.



Gratis material

Teman ur KRAVmärkt är en sammanställning av grundläggande artiklar om ekologisk produktion som varit införda i nyhetsbrevet KRAVmärkt. Både sammanställningen och nyhetsbrevet har producerats av KRAV inom projektet KRAV Konsument som bekostas av Jordbruksverket.

Skrifterna kan beställas för att delas ut gratis till intresserade konsumenterna och opinionsbildare.

Notiser

Marknaden växer

I USA växer den ekologiska marknaden mycket snabbt. I Organic Market kan vi läsa att omsättningen var 80 miljarder kronor under 2003 vilket är en 20 procentig ökning jämfört med föregående år.

Under 2002 såldes det mat och dryck världen över för 170 miljarder kronor och marknaden växer. USA och Europa står för merparten av konsumtionen och här i Sverige uppskattas vi köpa ekologisk mat för 4 miljarder kronor. Det motsvarar två till tre procent av vår totala matkonsumtion.

Om detta berättar Ekologiska Lantbrukarna i skriften Växande marknad som också lyfter fram att ekologiskt inom vissa varugrupper inte längre är en liten nisch. Fem procent av mjölken som vägdes in under 2003 var ekologisk och sex procent av äggen.

Vi får också veta att en fjärdedel av mjölken som säljs i Danmark är ekologisk liksom 80 procent av barnmaten i Tyskland. Höga siffror får vi också om vi går till några av de svenska butikskedjorna. 40 procent av äggen hos Coop Konsum och 38 procent av de färska kryddorna hos ICA är ekologiska.

Ekoweb slutligen skriver att den franska marknaden just nu växer med 18 procent om året och den tyska med fyra procent under 2003.

Växande marknad kan hämtas från www.ekolantbruk.se eller beställas kostnadsfritt via kansliet@ekolantbruk.se

Ökad export av havre

Dubbelt så många KRAV-anslutna satsar i år på export av havre till USA jämfört med förra året.

Omkring 180 havreproducenter har nappat på möjligheten att vid ordinarie kontrollbesök också få sin odling kontrollerad enligt de amerikanska NOP-reglerna (National Organic Program). För att få sälja havren i USA som ekologisk måste produktionen uppfylla reglerna i NOP och den extra kontrollen behövs eftersom dessa regler skiljer sig något från KRAVs regler.

Det slutliga certifieringsbeslutet tas i USA och havren exporteras genom Eco Trade AB.

Notiser

Riva handelshinder

KRAV är en del av en världsomspännande ekologisk rörelse som samlas i paraplyorganet IFOAM. KRAVs återcertifiering av produkter som kontrollerats av organ i andra länder sker också enligt IFOAMs principer. Johan Cejie är kvalitetsansvarig på KRAV och arbetar inom IFOAM.

– Just nu är en av de hetaste frågorna hur vi ska riva ned hindren för handel med ekologiska varor, säger han.

– Internationellt har det funnits en uppfattning om att ”mitt ekologiska är bättre än ditt”. Därför är det svårt att till exempel få in amerikanska ekologiska varor i EU. Av liknande skäl finns det bara 4 000 ekologiska artiklar i Sverige medan det finns närmare 40 000 i Storbritannien. KRAV arbetar med att ta upp frågor, bjuda in till möten och svara på internationella remisser för att försöka lösa problemen.

– Vi märker redan att det ger resultat när IFOAM ser över de internationella systemen för handel och föreslår att ändra sina kriterier för hur import och införsel skall skötas, säger Johan Cejie.

– Vi tror att det inom några månader eller högst ett år innebär att vi får tillgång till fler artiklar. Det kan ge en ännu mer varierad förädling och stabilare tillgång som leder till ökad produktion och omsättning totalt sett i världen och i Sverige.

– Med större tillgång till importerade kryddor och andra spännande ingredienser kan fler maträtter introduceras och då kan också avsättningen för den svenska ekologiska basproduktionen öka, avslutar Johan Cejie.

BioFach 2005

Välkommen att delta i den svenska samlingsmontern på BioFach 2005 arrangerad av Exportrådet i samarbete med KRAV och mässans Sverigerepresentant Inter Trade Marketing AB. Kontakta snarast Mona Hedenskog på Exportrådet för anmälan och information om deltagande. (mona.hedenskog@swedishtrade.se; 08 - 783 87 28).

Övrig information om mässan: Sverigerepresentanten Hansuno Krisch (info@itmab.nu; 08-765 52 60; www.itmab.nu). ITM kommer även att göra ett researrangemang till mässan.



Foto: José Barrios Lancellotti / KRAV

KRAV ser över avgiftssystemet

Konsumenterna uppskattar ekologisk mat som kommer från små företag. Men småföretagen kan ha svårt att betala vad kontrollen egentligen kostar och gör det inte heller. Fram till förra året kom 80 procent av KRAVs intäkter från rörliga avgifter som bestäms av hur stor areal man har eller hur mycket man säljer för. I praktiken subventionerar förädlingsindustrin en stor del av kostnaderna för kontroll och certifiering av små producenter. Detta är inte hållbart om KRAV utsetts för konkurrens.

– Vi måste ha avgifter som är hållbara i längden och som underlättar utvecklingen av den ekologiska marknaden. Därför ser vi nu över vårt avgiftssystem, säger Lena Söderberg, vd för KRAV.

Innebär det att KRAV-anslutning- en kan bli dyrare för en del?

– Ja, men vi arbetar också hårt

med att effektivisera kontrollen och certifieringen för att hålla nere kostnaderna för alla.

Frågan är hur alternativet ser ut. Ska KRAV helt och hållet utgå från de faktiska kontrollkostnaderna och införa en självkostnadsprincip?

– Nej, det är inte realistiskt, säger Lena Söderberg.

– Vi har länge haft principen att man betalar mindre om man är ny, har en ny produkt eller är liten. Men ju längre man har varit med och ju mer man säljer, desto högre blir avgiften. Det är utvecklingsbefrämjande och det tror jag vi ska ha kvar.

– Små producenter bidrar också med mycket av det som ger ekologiska produkter mervärde hos konsumenterna. Det är inte orimligt att senare led står för något mer av kostnaderna eftersom de drar nytta av den goodwill som de ger.

Någon total omläggning blir det alltså inte. Däremot vill KRAV ändra på proportionerna mellan fasta och rörliga avgifter.

– Man skulle kunna tänka sig att hälften av KRAVs intäkter på sikt skulle komma från fasta avgifter och hälften från rörliga.

Ledstjärna

Lena Söderberg sticker inte under stol med att det finns svårigheter. Små producenter riskerar att få betala mer än de gör idag.

– Vi hoppas att marknaden ska kunna kompensera för detta. Om till exempel stora förädlingsföretag får lägre avgifter så får de ju utrymme för att kunna betala sina leverantörer bättre.

En ledstjärna i avgiftsoversynen är att se till att det även i fortsättningen blir ekonomiskt möjligt för små producenter att vara anslutna till KRAV.

Möjliga lösningar

Vad finns det då för lösningar? En möjlighet skulle vara att staten gick in och hjälpte små producenter med certifieringskostnaden.

– Det är rimligt, med tanke på att till exempel danska ekobönder får sin kontroll gratis. Svenska producenter borde få chansen att konkurrera på lika villkor, säger Lena Söderberg.

En annan möjlighet är att förenkla kontrollen hos de små producenterna så att den blir billigare. Det kan handla om att man gör kortare, enklare kontrollbesök, utför kontrollen med längre mellanrum eller inför så kallad gruppcertifiering, där man i högre utsträckning låter producenterna kontrollera varandra.

– Tyvärr har vi ett väldigt begränsat handlingsutrymme eftersom vi styrs av EU:s förordning. Men vi försöker att påverka EU-reglerna och nyligen har vi via Jordbruksverket lämnat in ett förslag till kommissionen om att införa gruppcertifiering, avslutar Lena Söderberg.

Samtidigt som KRAV funderar över dessa lösningar är företaget också inne i en period där både kontroll och certifiering effektiviseras, bland annat genom förbättrat IT-stöd. Förhoppningen är att det på sikt ska leda till att avgifterna kan hållas nere för alla anslutna.

JESSICA ELGENSTIERNA

När kommer nya avgiftslistan?

Listor med avgifterna för 2005 kommer att skickas ut tillsammans med nästa nummer av KRAV Aktuellt i slutet av november. Men redan från och med mitten av oktober finns de tillgängliga för läsning och utskrift på KRAVs webbplats. De kan också beställas från kundtjänst: 018-10 02 90

Enklare fakturering

Från och med i år betalade du som är ansluten till lantbrukskontrollen hela årsavgiften på fakturan som du fick i början av året. Beloppet baserades på förra årets produktion och årets förändringar regleras på 2005 års faktura. Det är första steget mot en betydligt enklare fakturering som innebär mindre besvär för dig och minskade kostnader för KRAV, och vi kommer att fortsätta med det systemet även nästa år.

Under nästa år kommer du att kunna lämna dina uppgifter elektroniskt i e-kontoret som finns på KRAVs webbplats www.krav.se. När vi är säkra på att det fungerar väl räknar vi med att fakturera på det aktuella årets uppgifter. År 2006 tar KRAV ytterligare ett steg genom att också förenkla innehållet på fakturorna.

Åter till årets faktura - vill du ha en reglering redan i år går det bra om skillnaden överstiger 1 000 kronor exklusive moms. Enklast är om du skickar e-post till lantbruk@krav.se.

Du som haft stor produktionsökning kommer automatiskt att få en tilläggsfaktura under hösten. På så vis slipper du få ett alltför stort belopp på nästa års faktura.

Notiser

Träffa KRAV på Elmia

Den 20-23 oktober är det dags för lantbruksmässan Elmia Lantbruk Maskin & Fält 2004 i Jönköping. Du kan träffa representanter från KRAV i samma monter som Ekologiska lantbrukarna för att diskutera ekologisk produktion. Välkommen! Mer information om mässan finns på www.elmia.se/lantbrukmaskin

Ekologiska Recept

I september lanserade Konsumentverket en bilaga i Råd&Rön med recept på ekomat framtagna av kockar från Svenska Kocklandslaget och Wilhelmina (SM för kvinnliga kockar). Det skedde under en inspirationsdag kallad "Med eko i köket" som hölls i Stockholm.



Svenska Kocklandslaget

Ekologiskt i OS

Svenska Kocklandslaget kommer att använda ekologiska råvaror i OS-tävlingen.

– Ekologisk matlagning ska ge vinst, står det i pressmeddelandet där också KRAVs vd Lena Söderberg citeras. Hon lyfter fram landslagets kockar som förebilder och inspiratörer för hela Restaurangsverige.

– Förhoppningsvis leder det här till att konsumenterna kommer att få lättare att hitta ekologisk mat på krogen framöver, säger hon vidare.

För att laget i sitt urval av råvaror ska ha rätt kunskap om ekologiska produkter arrangerades en Work Shop på Gripsholms Vårdshus under ledning av KRAV. Sedan har laget gjort flera provlagningar. I de varma rätterna kommer råvarorna att vara ekologiska fullt ut.

• Fortsättning från första sidan

Med sin 22 meter långa träbåt byggd 1949 trålar de upp och landar 400 kg KRAV-märkta räkor per vecka. De är ute måndag och tisdag och de dagsfärska räkorna säljs på auktionen i Göteborg på tisdagar och onsdagar.

– Försäljningen har gått bra, säger Charles.

Får ni ett bra pris?

– Vissa dagar har vi legat högst, ingen gång under snittet, svarar Charles.

Konkurrensen är hård och det finns stora trålare som ligger ute på Nordsjön och fiskar obegränsat mycket berättar Charles. Med KRAV-märket hoppas han att konsumenterna ska få upp ögonen för att det svenska yrkesfisket är bra ur miljösynpunkt.

– Och fler fiskare längs västkusten är intresserade så det här kan bli en riktigt bra grej. Nu gäller det att konsumenterna provar och ser att de får en färsk och fin vara.

Fiskaffär

Den första KRAV-certifierade fiskhandlaren är Göran Hanson ägare till Hanssons fisk och skaldjur i Grebbestad. För honom var det naturligt att börja sälja KRAV-märkt räka eftersom det är en båt från orten som tagit upp den.

– Och visst finns det ett intresse från kunderna, säger han och efterlyser fler båtar som fiskar KRAV-märkt.

SOLWEIG WALL ELLSTRÖM

KRAV-certifierat fiske innebär

- **Säkra metoder:** Fiskarna ska använda redskap eller system som sorterar ut fisk av fel storlek och därför minimerar den fångst som kommer med av misstag.
- **Uthållighet:** Fisket sker på bestånd som är långsiktigt hållbara och man tar inte större fångst än vad beståndet klarar att reproducera.
- **Spårbarhet:** Fartyget kan positionsbestämmas, vilket gör att KRAV kan kontrollera att fartyget endast fiskar på godkända bestånd.

Vad är KRAV-märkt fisk?

Reglerna för hur fisket och förädlingen ska kunna kontrolleras och certifieras har tagits fram av KRAV tillsammans med kunnigt folk från fiskenäringen.

KRAV kommer att finnas på plats och informera om det nya KRAV-godkända fisket på Fisk och skaldjursexpo i Nordstan i Göteborg 20-23 oktober.

Mer information om KRAV-märkt fisk hittar du på: www.krav.se/fiske/



e kontoret

Först på e-kontoret

I våras lanserade KRAV e-kontoret, en digital redovisningstjänst som ska göra det enklare för alla parter. Först att använda e-kontoret var Anna-Maria Nilsson, ekonomiansvarig på Laholms Chips. Hon är mycket positiv till tjänsten och uppmanar alla företagare att följa hennes exempel.

– Man behöver inte kunna någonting om datorer för att använda e-kontoret. Det är så enkelt, säger hon.

Anna-Maria uppskattar smidigheten i att kunna redovisa direkt och veta att KRAV har alla värden på sekunden. Systemet känns tryggt och bekvämt anser hon.

Några negativa synpunkter har hon inte, men hon kan förstå att vissa känner sig be-

kymrade inför det nya.

– Känn ingen oro för e-kontoret. Jag tvekade inte att använda tjänsten och nu är det skönt att slippa pappersblanketterna, säger hon.

Lätt och rätt produktanmälan

I höst sjösätts ännu en tjänst via e-kontoret. Det blir möjligt att anmäla produkter. Vad vinner du på det? Jo, det blir enklare att på en gång få med alla uppgifter som behövs och du slipper hantera blanketter som inte är relevanta för dig. Det blir därmed lättare rätt och hanteringen kan bli snabbare.

Lantbrukare se hit!

Du som har tillgång till Internet - snart slipper du KRAVs pappersblanketter! Redan nästa år blir det verklighet. Då kan du koppla upp dig till e-kontoret och din egen skräddarsydda sida på KRAVs webbplats. Där kommer du att kunna fylla i elektroniska formulär som ersätter pappersblanketterna. Och där kommer du att hitta dina certifikat och beslutsbrev.

Du får det enklare och riskerar inte att bli feltolkad när det gäller siffror och ord som du skrivit för hand.

Vill du hjälpa till att testa e-kontoret innan det är klart?

Skriv till lantbruk@krav.se

www.krav.se



KRAV-märket är känt av 93 procent av befolkningen och står för bra miljö, god djursorg, god hälsa och socialt ansvar. Märket finns på närmare 4 000 ekologiska artiklar kontrollerade och godkända av KRAV. Märket visar att varan är producerad enligt KRAVs regler, utan kemiska bekämpningsmedel, konstgödsel, GMO eller onaturliga tillsatser.